

ИПАРД НА ДЛАНУ

23

БРОЈ 23 - СЕП/ОКТ 2023

IPARD

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
Министарство пољопривреде,
шумарства и водопривреде

Co-funded by
the European Union

У ОВОМ БРОЈУ ЧИТАЋЕТЕ:

ИПАРД III ПРОГРАМ

МОГУЋНОСТИ ФИНАНСИРАЊА ПРОЈЕКТА ПРОИЗВОДЊЕ ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ И ЕНЕРГЕТСКЕ ЕФИКАСНОСТИ КРОЗ ИПАРД III ПРОГРАМ 2021 - 2027. ГОДИНЕ

ЛИСТА ПРИХВАТЉИВИХ ИНВЕСТИЦИЈА И ТРОШКОВА

ПРЕДСТАВЉАЊЕ ИПАРД МЕРЕ 7 У НОВОМ ПАЗАРУ

БОДОВАЊЕ И РАНГИРАЊЕ У ОКВИРУ ИПАРД МЕРЕ 7

LEADER ПРИСТУП И ЛОКАЛНЕ АКЦИОНЕ ГРУПЕ (ЛАГ) У СРБИЈИ

ПРИМЕР ДОБРОГ ПРОЈЕКТА

ИПАРД III програм

Поступак усвајања Предлога закључка којим Влада Републике Србије усваја ИПАРД III програм за Републику Србију за период 2021-2027 године је започет. У вези са тим, до краја године очекују се и први јавни позиви у оквиру ИПАРД III циклуса, најпре за Мера 1, где постоји највеће интересовање корисника, а онда и за остале реакредитоване мере.

Инвестиције које ће бити подржане ИПАРД III програмом односиће се на набавку опреме, машина и механизације, изградњу и реконструкцију производних и пратећих објеката, што ће значајно допринети достизању европских стандарда у области хигијене, безбедности хране, добробити животиња, заштите животне средине, као и оснаживању пољопривредних произвођача и прерађивача за пласман производа на тржиште ЕУ.

У том смислу, наставља се са спровођењем мера намењених подршци развоју примарне пољопривредне производње, прерађивачких капацитета и диверзификацији активности у руралним подручјима, које ће бити проширене на нове секторе. Тако ће Мера 1 укључити и сектор рибарства, док ће Мера 3 обухватити два нова сектора - прераду рибе, житарица и индустријског биља. Мера 7 ће, поред подршке изградњи и опремању категорисаних угоститељских објеката, укључивати и подршку за директну продају пољопривредно - прехранбених и других локалних производа на газдинству, у локалним продавницама, као и на пијацама. Такође, овом мером биће обухваћена и изградња и опремање објеката за пружање услужних делатности мањег обима.

Важно је истаћи, да ће поједине категорије корисника имати и вишу стопу подстицаја, као што су нпр. млади до 40 година и прозвођачи сертификованих органских производа који могу остварити повраћај до 70% прихватљивих трошкова, затим становници планинских подручја, који могу остварити повраћај до 65%, док је додатних 10% повраћаја намењено за инвестиције у вези са управљањем отпадом и отпадним водама и обновљивим изворима енергије.

Могућности финансирања пројеката производње електричне енергије и енергетске ефикасности кроз ИПАРД III програм 2021 – 2027. године

У организацији Привредне коморе Србије (ПКС) и Привредне коморе Београд, а у сарадњи са Удружењем за биљну производњу и прехранбену индустрију ПКС, 22. септембра 2023. године у Београду, одржан је стручни скуп на тему „Могућности финансирања пројеката производње електричне енергије и енергетске ефикасности кроз ИПАРД III програм 2021 – 2027. године”.

Представници ИПАРД Управљачког тела представили су ИПАРД III програм и новине које овај програмски период доноси. Главне теме односиле су се на опште и посебне услове, критеријуме бодовања, висину подстицаја и врсте инвестиција, неопходну документацију и друге елементе важне за одобравање и исплату подстицаја за Мере 1, 3 и 7 ИПАРД III програма. Посебно су наглашене могућности за финансирање ИПАРД пројеката који се односе на инвестиције у производњу и складиштење енергије из обновљивих извора, имајући у виду да је један од циљева ИПАРД III програма смањење зависности пољопривреде од необновљивих извора енергије и прелазак на обновљиве изворе енергије, који би у значајној мери могли да подмире енергетске потребе пољопривреде. Такође, на стручном скупу истакнуто је да пројекти ИПАРД III програма који се односе на инвестиције у обновљиве изворе енергије приликом поступка бодовања и рангирања добијају додатне бодове, као и увећан интензитет подршке.

Примере добре праксе представили су „Јовановић Воће” д.о.о. Осечина и „Фунго Југ” д.о.о. Лесковац, корисници који су кроз ИПАРД II програм, у оквиру Мере 3, у сектору воћа и поврћа, успешно реализовали инвестиције у производњу енергије из обновљивих извора. У оквиру стручног скупа, посебна пажња била је посвећена стицању права „произвођач-потрошач” (прозјумер) у контексту правила и оквира ИПАРД програма, са акцентом на исплативост инвестиције.

Листа прихватљивих инвестиција и трошкова

Подржане инвестиције у оквиру ИПАРД III програма биће представљене у Листи прихватљивих инвестиција и трошкова која се објављује као прилог правилника за спровођење сваке од инвестиционих мера ИПАРД III програма (Мера 1, Мера 3 и Мера 7). За разлику од претходног програмског периода, у којем је Листа прихватљивих инвестиција и трошкова била одобрена од стране Европске комисије, у ИПАРД III програму Европска комисија доставила је категорије прихватљивих инвестиција и трошкова, а ИПАРД Управљачко тело је даље разрадило.

Нов приступ припреме листе прихватљивих инвестиција и трошкова ће омогућити стално увођење нових технологија и процеса пољопривредне производње, с обзиром на то да је без примене савремених технологија веома тешко постићи добре резултате који се очекују у данашњој тржишно оријентисаној пољопривреди. На иницијативу пољопривредних произвођача, једна од новина коју доноси ИПАРД III програм је укључивање дрона као инвестиције која је прихватљива у оквиру Мере 1.

Представљање ИПАРД Мере 7 у Новом Пазару

На позив градоначелника Новог Пазара и уз подршку ПССС Нови Пазар, у Културном центру Нови Пазар, представници Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде и ИПАРД Управљачког тела представили су Меру 7 ИПАРД III програма бројним заинтересованим правним лицима, запосленима у ПССС, туристичким организацијама и носиоцима породичних пољопривредних газдинстава из Новог Пазара, Сјенице и Тутина.

У тежњи за остварењем циљева мере која треба да подржи и оснажи развој непољопривредних делатности у руралном подручју ради унапређења квалитета живота, повећања прихода пољопривредних газдинстава, стварања услова за отварање нових радних места и спречавања миграција руралног становништва ка градовима, учесницима скупа детаљно су представљена сва три сектора која су развијена у оквиру Мере 7 и то: Сектор директног пласмана пољопривредно - прехранбених производа и производа домаће радиности, Сектор руралног туризма и Сектор услуга малог обима.

Присутнима је нарочито указано на услове које треба да испуне подносиоци захтева, како би њихови захтеви били уредни, прихватљиве и неприхватљиве трошкове за финансирање у оквиру сваког сектора, износе средстава подршке који могу да се остваре у оквиру сваког од сектора; административну обраду захтева за одобравање пројекта и захтева за коначну исплату подстицаја; поступак бодовања и рангирања током обраде захтева за одобравање пројекта; услове и националне прописе који треба да буду испуњени на крају реализације инвестиције као и на обавезе подносилаца захтева, односно корисника средстава, након коначне исплате ИПАРД подстицаја.

Бодовање и рангирање у оквиру ИПАРД Мере 7

На основу принципа за бодовање и рангирање захтева у оквиру Мере 7 „Диверзификација пољопривредних газдинстава и развој пословања” који су утврђени ИПАРД III програмом, ИПАРД Управљачко тело развило је критеријуме за бодовање и рангирање. Одбор за праћење ИПАРД III програма је 28. јуна 2023. године на редовној седници усвојио Предлог критеријума за бодовање и рангирање и они ће бити саставни део Правилника о ИПАРД подстицајима за диверзификацију пољопривредних газдинстава и развој пословања.

Критеријуми за бодовање и рангирање		Бодови
I	Стручна спрема подносиоца захтева	Највише 9
1.	Подносилац захтева има средње образовање (средња стручна школа/гимназија) у трогодишњем, односно четворогодишњем трајању	5
2.	Подносилац захтева има вишу или високу стручну спрему стечену у високој школи струковних студија (VI степен), или стечених 180 ЕСПБ поена	7
3.	Подносилац захтева има завршене академске студије на факултету или мастер студије (VII степен), или стечених 240 и више ЕСПБ поена	9
II	Категорија подносиоца захтева	Највише 17
1.	Подносилац захтева је млађи од 40 година на дан подношења захтева за одобравање пројекта	7
2.	Подносилац захтева је женског пола	5

3.	Подносилац захтева у тренутку подношења захтева за одобравање пројекта нема решење о одобрењу пројекта из претходних ИПАРД јавних позива	5
III	Врста инвестиције	Највише 6
1.	Предмет захтева за одобравање пројекта је изградња објекта	6
IV	Утицај инвестиције на особе са инвалидитетом	Највише 9
1.	Захтев за одобравање пројекта укључује инвестицију у изградњу објекта у складу са посебним прописом којим се уређују технички стандарди планирања, пројектовања и изградње објеката, којима се осигурава несметано кретање и приступ особама са инвалидитетом, деци и старим особама	9
V	Место инвестиције	Највише 6
1.	Место инвестиције се налази у подручју са отежаним условима рада у пољопривреди, и то у планинском подручју или у девастираном подручју, у складу са посебним прописом којим се одређују подручја са отежаним условима рада у пољопривреди	6
VI	Допринос инвестиције запошљавању	Највише 12

1.	Један новозапослени	7
2.	Најмање два новозапослена	12
VII	Секторски критеријуми	Највише 5
1.	Сектор директног пласмана производа	5
2.	Сектор услуга малог обима	3
VII	Утицај инвестиције на животну средину	Највише 10
1.	Предмет захтева за одобравање пројекта је изградња објекта за обављање непољопривредне активности и изградњу и/или опремање постројења за производњу и складиштење енергије из обновљивих извора	10
НАЈВЕЋИ БРОЈ БОДОВА		74

Појашњења критеријума за бодовање и рангирање

I Стручна спрема подносиоца захтева

Бодови се остварују уколико критеријум бодовања испуњава:

1. носилац породичног пољопривредног газдинства;
2. предузетник;
3. члан друштва који има најмање 50% уписаног власништва у привредном друштву.

II Категорија подносиоца захтева

Бодове остварује подносилац захтева за одобравање пројекта - физичко лице, који је на дан подношења захтева за одобравање пројекта млађи од 40 година.

Бодове остварује подносилац захтева за одобравање пројекта - физичко лице, женског пола.

III Врста инвестиције

У случају да се инвестиција односи на изградњу, подносилац захтева остварује право на бодове само у случају да у моменту подношења захтева за одобравање пројекта поседује грађевинску дозволу, односно решење за извођење радова.

IV Утицај инвестиције на особе с инвалидитетом

Бодови се остварују ако пројекат има утицај на рањиву категорију становништва – особе са инвалидитетом, и то ако је пројектом предвиђен олакшан приступ и боравак у објекту.

V Место инвестиције

У случају инвестиције у изградњу и/или опремање објекта место инвестиције јесте катастарска парцела на којој се обавља изградња и/или опремање објекта.

VI Допринос инвестиције стварању нових радних места

Предузетник, односно привредно друштво, приликом подношења захтева за коначну исплату мора имати онај број новозапослених лица за који је остварио бодове.

VII Секторски критеријуми

У случају да се инвестиција односи на два или више сектора, бодови се остварују за онај сектор у коме се налази највећи финансијски удео прихватљивих трошкова инвестиције.

VIII Утицај инвестиције на животну средину

Бодове остварује лице у случају инвестиције у изградњу објекта за обављање непољопривредне активности и изградњу и/или опремање постројења за производњу и складиштење енергије из обновљивих извора.

LEADER приступ и локалне акционе групе (ЛАГ) у Србији

У организацији ЛАГ „Срце Бачке”, 21. септембра 2023. године у Кули, одржана је манифестација „ЛАГДАНИ 2023”. Циљ ове манифестације јесте промоција LEADER приступа и локалних акционих група у Србији. Том приликом, организована је панел дискусија конференција под називом „ЛАГ као подршка развоју локалне средине”. Неке од тема панел дискусија односиле су се на подршку локалних самоуправа локалним акционим групама, упоредни приказ стања LEADER приступа у земљи и региону, али и на социјално предузетништво. Присутни учесници имали су прилику да чују примере добре праксе, као и да посете штандове малих произвођача и удружења у оквиру фестивала ручних радова.

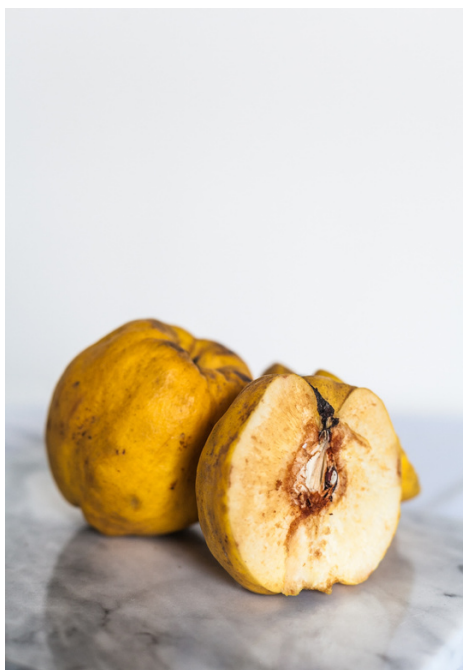
Манифестација „Двориште традиције и доброг укуса” одржана је 30. септембра 2023. године у Сомбору. Домаћин манифестације био је ЛАГ „Панонски фијакер” и том приликом, у Градском музеју града Сомбора, за представнике више од 30 удружења и малих произвођача из Војводине одржана је радионица на тему заштите географског порекла, унапређења положаја жена са села и очувања културне баштине. Присутнима су представљени радови локалних удружења и производи малих произвођача са територије ЛАГ „Панонски фијакер”.

На иницијативу Мреже Локалних акционих група Србије, 18. октобра 2023. године, одржан је састанак ИПАРД Управљачког тела са представницима мреже LEADER Француска, Естонске LEADER Уније и Европске LEADER асоцијације за рурални развој у оквиру Erasmus+ пројекта „European project for Local democracy in Serbia, France and Estonia”. Тема састанка била је LEADER и локалне акционе групе у Републици Србији, а представљена су и искуства у спровођењу LEADER мере у Француској и Естонији.

Фунго југ д.о.о. Лесковац: ОИЕ - инвестиција која се брзо врати

Зелена агенда за Западни Балкан је стратегија регионалног развоја која има за циљ да одговори на изазове климатских промена и зелене транзиције и да помогне земљама Западног Балкана да ускладе прописе о животној средини са европским стандардима и нормама. Утемељена је на Европском зеленом договору и Економско-инвестиционом плану за Западни Балкан.

Спровођење Зелене агенде биће у фокусу у наредном ИПАРД III програмском периоду кроз улагање у обновљиве изворе енергије и одобравање додатних 10% подстицаја за овај вид улагања. Очекује се да ће виши ниво подршке подстаћи већи број корисника да инвестирају у обновљиве изворе.

У ИПАРД II програмском периоду поднето је 80 захтева у којима су обновљиви извори део већег пројекта, или самостална инвестиција.

Вредност ових инвестиција је око 16 милиона евра. Соларни панели су били најзаступљеније инвестиције у обновљиве изворе енергије са 67% учешћа. Фунго југ д.о.о је један од корисника који су развој свог пословања унапредили управо инвестицијом у изградњу соларне електране.

Ово привредно друштво из Лесковца се од 1990. године бави откупом, производњом, прерадом и продајом пољопривредних и шумских производа, пре свега воћа и печурака, које данас пласира кроз робну марку *Artfood*. У оквиру Трећег јавног позива за ИПАРД Мера 3 Фунго југ д.о.о је за изградњу соларне електране у оквиру производних погона у месту Чукљеник крај Лесковца остварио подршку од око 153 хиљаде евра (ЕУ учешће 114.723,14 евра + допринос Републике Србије 38.241,05 евра).

Иако долази са сунчаног југа Србије, представник Фунго југа Братислав Јовановић тврди да се инвестиције у обновљиве изворе енергије исплате и на југу и на северу земље, а посебно ако имамо у виду цену електричне енергије за привреду.

„Уз ИПАРД подршку која је за унапређење прерађивачких капацитета 50% прихватљивих трошкова, инвестиција у обновљиве изворе енергије може да се поврати у периоду од 3 до 4 године. Снага изграђене електране је 401,3 киловата и за сада покрива потребе наше производње, и у складу са важећом регулативом још увек нисмо стекли статус прозјумера односно купца-произвођача. С обзиром на чињеницу да имамо више производних објеката неопходно је било инсталирати више инвертора, што је утицало на висину инвестиције. Овом инвестицијом смо на дуге стазе утрли пут повећању конкурентности наше производње и приближили се стандардима производње у најразвијенијим земљама”, каже Јовановић. Будућим ИПАРД корисницима саветује да без добре консултантске куће не улазе самостално у процес реализације једног овако сложеног пројекта и остваривања права на подстицај. Додао је да инвестирање у обновљиве изворе енергије и енергетску ефикасност наилази на позитиван пријем у оквиру банкарског сектора приликом одобравања кредитних средстава. Предузеће Фунго југ д.о.о већ размишља о новим улагањима уз помоћ ИПАРД програма, инвестирањем у топлотне пумпе.

Једним кликом до информација из прве руке

За најсвежије информације из прве руке, о догађајима, најавама, позивима и правилима која се односе на спровођење ИПАРД програма у Србији, запратите званичне странице ИПАРД Управљачког тела - на Инстаграму (@ipardnadlanu) и Фејсбуку (IPARD na dlanu).

ИМАТЕ ПИТАЊЕ ЗА НАС?

За одговор у најкраћем могућем року, обратите нам се путем мејла ipardnadlanu@minpolj.gov.rs или Инстаграм и Фејсбук страница!

У билтену су коришћене фотографије из следећих извора: <https://unsplash.com/>, <https://beograd.pks.rs/vesti/mogucnosti-finansiranja-projekata-proizvodnje-elektricne-energije-i-energetske-efikasnosti-kroz-ipard-3-program-2021-2027-8921>, <https://lag-srcebacke.org.rs/2023/09/21/odrzani-treci-po-redu-lagdani/>, <https://www.agrotv.net/> као и ауторске фотографије МПШВ.

ПРИПРЕМА И РЕАЛИЗАЦИЈА БИЛТЕНА:

ИПАРД Управљачко тело, МПШВ
Булевар краља Александра 84,
11000 Београд, Србија
www.minpolj.gov.rs

ПИШИТЕ НАМ:

 ipardnadlanu@minpolj.gov.rs

ПРАТИТЕ НАС:

 @ipardnadlanu

 ipardnadlanu